

A group of diverse children and a young woman are smiling and holding a white sign that says "GRÖN FLAGG" in green, stylized letters. They are outdoors in a grassy field under a blue sky with light clouds. The woman in the center is wearing glasses and a green hoodie. The children are of various ethnicities and are dressed in casual clothing.

GRÖN
FLAGG

FRILUFTS FÖRSKOLOR, SUNDSBORG | UPPLANDS VÄSBY

September 2022 - Juli 2023

Hälsningar från Håll Sverige Rent:

Ni har arbetat aktivt med lärande för hållbar utveckling. Tack för att ni är med oss och bidrar till en mer hållbar framtid, bland annat genom ert arbete med ekosystem, hållbar användning av resurser och naturens olika livscyklar. Vi ser fram emot fortsatt samarbete.

MÅL KOPPLADE TILL VÅR RESA

Ur läroplanen

NORMER OCH VÄRDEN

Följande mål inkluderas i vårt Grön Flagg-arbete. Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla:

- öppenhet, respekt, solidaritet och ansvarstagande,
- ett växande ansvar och intresse för hållbar utveckling och att aktivt delta i samhället.

OMSORG, UTVECKLING OCH LÄRANDE

Följande mål inkluderas i vårt Grön Flagg-arbete. Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla:

- självständighet och tillit till sin egen förmåga
- nyfikenhet, kreativitet och lust att leka och lära,
- förmåga att fungera enskilt och i grupp, samarbeta, hantera konflikter och förstå rättigheter och skyldigheter samt att ta ansvar för gemensamma regler,
- förmåga att lyssna på och reflektera över andras uppfattningar samt att reflektera och ge uttryck för egna uppfattningar,
- fantasi och föreställningsförmåga,
- motorik, koordinationsförmåga och kroppsuppfattning samt förståelse för hur viktigt det är att ta hand om sin hälsa och sitt välbefinnande,
- förmåga att använda och förstå begrepp, se samband och upptäcka nya sätt att förstå sin omvärld,

- förmåga att skapa samt förmåga att uttrycka och kommunicera upplevelser, tankar och erfarenheter i olika uttrycksformer som bild, form, drama, rörelse, sång, musik och dans,
- intresse för berättelser, bilder och texter i olika medier, såväl digitala som andra, samt sin förmåga att använda sig av, tolka, ifrågasätta och samtala om dessa,
- ett nyanserat talspråk och ordförråd samt förmåga att leka med ord, berätta, uttrycka tankar, ställa frågor, argumentera och kommunicera med andra i olika sammanhang och med skilda syften
- intresse för skriftspråk samt förståelse för symboler och hur de används för att förmedla budskap,
- förmåga att använda matematik för att undersöka, reflektera över och pröva olika lösningar av egna och andras problemställningar,
- förståelse för rum, tid och form, och grundläggande egenskaper hos mängder, mönster, antal, ordning, tal, mätning och förändring, samt att resonera matematiskt om detta,
- förmåga att urskilja, uttrycka, undersöka och använda matematiska begrepp och samband mellan begrepp,
- förståelse för samband i naturen och för naturens olika kretslopp samt för hur människor, natur och samhälle påverkar varandra,
- förståelse för hur människors olika val i vardagen kan bidra till en hållbar utveckling,
- förståelse för naturvetenskap, kunskaper om växter och djur samt enkla kemiska processer och fysikaliska fenomen,
- förmåga att utforska, beskriva med olika uttrycksformer, ställa frågor om och samtala om naturvetenskap och teknik,
- förmåga att upptäcka och utforska teknik i vardagen,
- förmåga att bygga, skapa och konstruera med hjälp av olika tekniker, material och redskap.

BARNS DELAKTIGHET OCH INFLYTANDE

Följande mål inkluderas i vårt Grön Flagg-arbete. Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla:

- intresse för och förmåga att uttrycka tankar och åsikter så att de kan påverka sin situation,
- förmåga att ta ansvar för sina egna handlingar och för miljön i förskolan

Globala mål för hållbar utveckling

- God utbildning för alla
- Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt
- Hållbara städer och samhällen
- Hållbar konsumtion och produktion
- Ekosystem och biologisk mångfald
- Genomförande och globalt partnerskap

Läs mer på **www.globalamalen.se**

VÅRT ARBETE

KRETSLOPP

Tema: Djur & Natur

Om utvecklingsområdet

Vi har använt oss av enkelt och tydligt bildstöd av våra olika kretslopp. På så sätt har alla barn haft förutsättningar att kunna delta och skapa förståelse utefter deras egna förmåga.

Vi startade med att visa äpplets kretslopp, eftersom vi varje dag till samlingen äter frukt. Barnens tankar och idéer har skapat många samtal. Barnen kom sedan på att vi skulle behöva en kompost i skogen för att slänga våra äpplen i. Så att vi kanske kan skapa ett eget kretslopp. I ena gruppen valde vi att snickra en kompost, medan den andra gruppen valde att bygga en kompost av pinnar. Samtal om vilka djur som kan äta ur vår kompost bidrog till nästa kretslopp, masken. Vi har även läst under en läsvila om att kunna följa ett träd och dess kretslopp, vilket barnen valde vårt stora pilträd som finns på vår gård.

Vi har under terminen följt utvecklingen i vår kompost på gården. Barnen har skrapat överbliven mat i en hink som vi sedan häلت i komposten. Vi har studerat vilka djur som bor i komposten, vi har tillsammans hittat både hoppstjärter, gråsuggor och maskar. Under våren grävde vi ur vår kompost och la jorden i våra odlingslådor.

I och med detta arbete har barnen fått möjlighet till förståelsen över olika kretslopp och vikten om att värna om vår natur och hållbar utveckling.

Sett och hört:

Min mamma har äppelträd hemma hos mig.

Masken bajsar jord som vi kan plantera med.

SKAPA MED NATUREN

Tema: Djur & Natur

Om utvecklingsområdet

Vi har tagit med oss mycket material från skogen så som kottar, pinnar, stenar, bark, kastanjer, hasselnötter, blommor. Vi har både haft planerande aktiviteter och skapande med vårt naturmaterial men barnen har också fått låtit sin fantasi och kreativitet flöda fritt. Vi har bland annat skapat naturtavlor, insektshotell, mobil av löv och ormbunkar, julpyssel, målat med naturmaterial. Det i sin tur har gjort att barnen kommit med ännu fler idéer om hur de kan fortsätta och bygga på det skapande som de redan gjort.

Vi har samtal mycket kring det positiva kring att skapa med naturmaterial och det har medfört att vi inte har köpt in lika mycket material. När vi uppmärksammade Hållbarhetsdagen tittade vi på film om hur vi kan bidra till ett hållbart förhållningssätt på förskolan, efter fick barnen gå ut till ett sort uppdukat bord med bara naturmaterial som de fick skapa fritt med under förmiddagen.

SMÅKRYP

Tema: Djur & Natur

Om utvecklingsområdet

Under året som gått har vi i alla grupper lagt fokus på småkryp, aktiviteterna har anpassats till barnens åldrar. De äldsta barnen (Äventyrarna) har varit vid ett kärr i närheten där de håvat och letat småkryp i närområdet. De har tillsammans med de pedagoger som varit med och den litteratur de tagit med sig letat reda på fakta kring de kryp de hittat. De två äldsta grupperna har även gjort om en del av vår gård till ett stort insektshotell som barnen har skapat tillsammans. De har samtalat om vad de behöver för att olika arter ska trivas och vilja flytta in.

I mellangruppen (Utforskarna) har letat småkryp i skogen och på gården, de har använt sig av lappar för att kunna studera de småkryp de hittat. Utforskarna krävde ned en burk för att kunna fånga småkryp som de sedan kollade upp fakta om, de provade också på att sätta wellpapp på ett träd med förhoppningen att det skulle komma dit några insekter.

De yngsta barnen (Upptäckarna) var i början väldigt rädda för allt som kröp och flög. Vi valde då att backa lite för att de skulle få starta sin upptäckarglädje kring småkryp på ett sätt som inte skrämde dem. Vi satte lite större plastinsekter i ett tittskåp som vi presenterade för dem, gången efter tog vi ut insekterna och pratade om dem. På vår skogsplats hittade vi en fjärilspuppa som vi varje gång kollade till. Vi har alltid med oss ett collage med bilder och stödtecken på de insekter vi hittat tidigare i skogen. När vi hittat en insekt tittar vi på den och letar reda på vilken insekt vi hittat.

Vår tanke med insektshotellet är att belysa för barnen hur viktiga våra insekter är för en hållbar utveckling och hur del de har i vårt ekosystem.

UTVÄRDERING

HÅLLBAR UTVECKLING

På vilket sätt bidrog vårt arbete till hållbar utveckling?

Vi ser att barnen har en större förståelse för hur vi hör ihop, djur, människor och natur. Att vi behöver varandra och att vi behöver hjälpa och vara rädda om våra småkryp. Vi ser att barnen är rädda om vår natur när de förstår att den är viktig för våra djur. Barnen visar glädje när de förstår att vår mat har blivit jord som vi kan odla i och då vill de göra det mer. Att skapa i material från naturen har gett barnen många fler möjligheter till fritt skapande och glädje i att det finns i stor mängd. Vi har inte behövt köpa in material utan sparat pengar till ex. litteratur.

Vad behöver vi utveckla?

Kretslopp har barnen visat stort intresse för, hur allt går runt. Här kan vi gå lite djupare in på vad som händer och ta vara på barnens tankar.

DELAKTIGHET OCH INFLYTANDE

På vilket sätt var barnen eller eleverna delaktiga?

Barnen hade stort inflytande i vilka småkryp vi skulle fokusera extra på och aktiviteterna i baserades på vad barnen hittad i skogen eller på gården. Vi gav barnen den tid de behövde för att utforska och ta reda på fakta. Barnens tankar och idéer tog vi på olika sätt med i utbildningen. Barnen var med och bestämde vilka kretslopp vi skulle titta närmare på.

Vad behöver vi utveckla?

Vi behöver göra barnen mer uppmärksamma på vad de är med och påverkar. Vi behöver ha fler bilder upp synligt på småkryp och köpa in fler lappar, då barnen gärna vill gå runt och leta småkryp tillsammans.

HANDLINGSKRAFT

På vilket sätt visade barnen eller eleverna på handlingskraft?

När det gällde vårt arbete med småkryp kan vi se i alla åldrar att barnen har fått en god kunskap i vilka småkryp som finns i vår närhet och också vad de heter. Vi har byggt insektshotell där vi pratade mycket om varför det är viktigt att vi tar hand om våra småkryp där var barnen väldigt handlingskraftiga och hade många idéer om hur det skulle byggas och de var med och samlade material. Vi ser att barnen tar hand om djuren på ett bra sätt och vi hör många samtal barnen emellan där de pratar om hur de ska ta hand om småkryp. Vi hör att barnen gör oss uppmärksamma på vilka småkryp de ser och hur de behandlar dem. Några barn byggde egna små bon till småkrypen, men var också noga med att släppa ut dem sedan. Många barn som förut var lite rädda för småkryp vågar nu hålla i dem efter att ha övat och utmanat sig själva. När det gäller komposten är nu många barn noga med att vi sorterar rätt så att det kommer bra mat till maskarna i komposten. När barnen såg ex en snäcka på gångvägen la de dem på gräsmattan.

Vad behöver vi utveckla?

Vi behöver utveckla vårt arbete kring komposten och få fler pedagoger delaktiga i de arbetet. Även här bildstöd vid komposten. Vi behöver använda komposthinkar i alla våra grupper för att skrapa mat i.

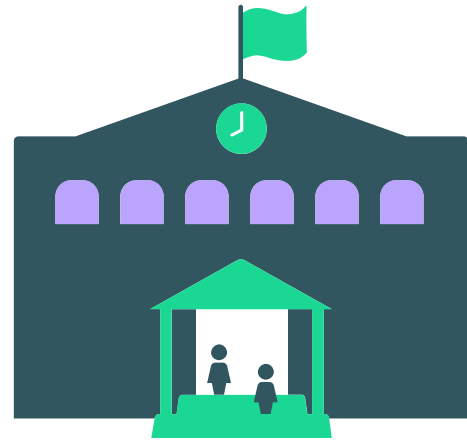
HÅLLBARHET PÅ SCHEMAT MED GRÖN FLAGG

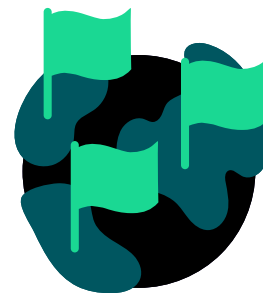
En hållbar värld kräver kunskap och förståelse

Tillsammans kan vi skapa en hållbar framtid – om vi agerar nu. Vi behöver ge lärare och elever i svenska skolor möjlighet att utveckla och omsätta sina kunskaper om hållbar utveckling, över flera ämnesområden.

På så vis skapas både förutsättningarna för långsiktig förändring – och viljan att göra skillnad.

Grön Flagg är ett unikt lärandeprogram inom hållbar utveckling. Tillsammans med Sveriges skolor och förskolor omsätter vi kunskap till direkt handling. Varje år hissar hundratals verksamheter i Sverige den Gröna Flaggan för att visa att en hållbar framtid börjar nu!

Ett globalt nätverk i ryggen

Grön Flagg drivs av Håll Sverige Rent och ingår i det internationella nätverket Eco-Schools, ett världsomspännande lärandeprogram inom hållbar utveckling. Medlemsskolorna granskas och certifieras efter Grön Flagg och Håll Sverige Rents riktlinjer.

Grön Flagg drivs av Håll Sverige Rent och ingår i det internationella nätverket Eco-Schools, ett världsomspännande lärandeprogram inom hållbar utveckling.

hållsverigerent.se
ecoschools.global

Kontakt:

gronflagg@hsr.se
08-505 263 00